

L'UNIVERS A TOCAR

Viatge musical per a narrador i pianistes (extended techniques)

Hèctor Parra / Imma Santacreu / Tània Parra

Poemes de
Lola Casas

Il·lustracions de
Gibet Ramon

Encàrrec del Conservatori de Música Isaac Albéniz
de la Diputació de Girona

Reg. B.4100

EDITORIAL DE MÚSICA
BOILEAU

All rights reserved

És il·legal la reproducció total o parcial d'aquesta publicació, així com la seva transmissió per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic, magnètic, digital, per fotocòpia, enregistrament o altres mètodes sense permís previ dels titulars del copyright.

© Copyright 2022 by Hèctor Parra / Imma Santacreu / Tània Parra / Lola Casas
© Copyright 2022 by Drets d'edició en exclusiva per a tots els països:

Editorial de Música BOILEAU, S.L.
Provença, 287 - 08037 Barcelona (Spain)
Tels.: (34) 932 155 334 - (34) 934 877 456
boileau@boileau-music.com
www.boileau-music.com

Grafia musical i impressió: E.M. BOILEAU, S.L.
Idea original: Tània Parra, Hèctor Parra i Imma Santacreu
Composició musical: Hèctor Parra i Imma Santacreu
Poemes: Lola Casas
Il·lustracions: Gibet Ramon
Coordinació artística: Tània Parra

CD:

Pianistes: Yukiko Akagi, Alex Alguacil, Marta Bou, Lluïsa Espigolé, Hèctor Parra,
Tània Parra i Imma Santacreu

- 01- **Ballmanetes:** Tània Parra
- 02- **Cançó de bressol per adormir en Pau:** Tània Parra
- 03- **Endevina, endevinalla...:** Imma Santacreu
- 04- **Nòmades:** Yukiko Akagi, Alex Alguacil, Imma Santacreu, Tània Parra i Marta Bou
- 05- **Dinosaures:** Yukiko Akagi, Alex Alguacil, Imma Santacreu, Tània Parra i Marta Bou
- 06- **Orígens:** Yukiko Akagi, Alex Alguacil, Imma Santacreu, Tània Parra i Lluïsa Espigolé
- 07- **Àtoms:** Yukiko Akagi, Alex Alguacil, Imma Santacreu, Tània Parra i Lluïsa Espigolé
- 08- **Big bang:** Hèctor Parra, Tània Parra, Imma Santacreu, Lluïsa Espigolé i Marta Bou
- 09- **Radiació còsmica de fons:** Hèctor Parra, Imma Santacreu, Lluïsa Espigolé i Marta Bou
- 10- **Quasars. Maternitat:** Yukiko Akagi, Alex Alguacil, Imma Santacreu, Tània Parra i Lluïsa Espigolé
- 11- **Poema de Nadal:** Yukiko Akagi, Alex Alguacil, Imma Santacreu, Tània Parra i Lluïsa Espigolé
- 12- **Interstel·lar:** Yukiko Akagi, Alex Alguacil, Imma Santacreu i Lluïsa Espigolé
- 13- **Dues endevinalles per a un forat negre:** Imma Santacreu i Hèctor Parra
- 14- **Cançó de bressol per a un nadó extraterrestre:** Imma Santacreu i Hèctor Parra
- 15- **Ballantenetes:** Imma Santacreu

Narradors: Lola Casas i Oriol Colomer
Tècnic de so: Toni París. Estudis 44.1

D. L. B.5631-2022
ISBN: 978-84-17199-77-7
ISMN: 979-0-3503-4295-0
Primera edició: març 2022
Reg. B.4100

ÍNDEX

Introducció.....	4
L'Univers a tocar	7
1. Ballmanetes.....	8
2. Cançó de bressol per adormir en Pau.....	12
3. Endequina, endevinalla.....	16
4. Nòmades.....	20
5. Dinosaurès.....	28
6. Orígens.....	35
7. Àtoms.....	40
8. Big bang.....	44
9. Radiació còsmica de fons.....	46
10. Quàsars. Maternitat.....	48
11. Poema de Nadal.....	55
12. Interestel·lar.....	68
13. Dues endevinalles per a un forat negre.....	73
14. Ertserretartxe ódan un a rep losserb ed óçnac / Cançó de bressol per a un nadó extraterrestre.....	82
15. Ballantenetes.....	88
Notació.....	92
Notes pedagògiques.....	97
Biografies.....	102
Índex d'àudios.....	104

INTRODUCCIÓ

Aquest viatge espacial s'inicià ja fa temps com a projecte de concert familiar de l'Aula de Conjunt de piano del Grau Professional del Conservatori de Música Isaac Albéniz de Girona. Va ser concebut inicialment en el marc d'una continuació del projecte editorial i pedagògic que havia donat lloc als llibres d'iniciació pianística: *Contes al piano; Salta, saltiró!; Un viatge imprevist; etc.* En ells, el treball del gest pianístic, la imaginació expressiva i l'exploració de noves sonoritats va lligada al caràcter dels personatges dels contes i de les seves accions. Amb *L'Univers a tocar* volia introduir les «piano extended techniques» als joves pianistes, en grups de 4 o 5 alumnes a través d'un context suggerent. Amb el pas del temps, aquest viatge ha anat sumant companys de travessia amb els quals el projecte s'ha convertit en una fascinant aventura col·lectiva.

La primera companya de viatge ha estat la professora i pianista Imma Santacreu, coautora de la concepció, composició i reflexió pedagògica que acompanya el projecte, i que ha aportat la seva valuosa experiència en l'àmbit de l'ensenyament del piano i de la improvisació lliure, tant individual com col·lectiva.

Amb la Lola Casas he col·laborat en diferents projectes que han fet sorgir una sincera amistat. La seva manera de plasmar poèticament conceptes abstractes i complexos, la seva capacitat per fer-los arribar als nois i noies ja es mostrà en el concert de *Petits compositors* que li vam dedicar al Conservatori de Girona, amb composicions dels alumnes inspirades en els seus poemes; així com a l'espectacle *Imaginem Xostakóvitx*, fruit de la seva admiració pel compositor i que vam representar a l'Auditori de Girona. La cançó de bressol que va dedicar al meu fill Pau quan va néixer és una mostra d'aquest variat cicle de poemes que, des dels referents més íntims i personals als referents directament científics, pretén fer d'aquesta obra una síntesi de coneixement, música i poesia.

Finalment, atès el nivell dels alumnes a qui va dirigida aquesta obra —primers cursos del Grau Professional de piano—, vam considerar del tot desitjable implicar-hi el compositor Hèctor Parra, germà meu. Apassionat de la ciència, moltes obres del seu catàleg estan inspirades en l'evolució de la vida i l'Univers, una temàtica que, com a fills de físic, ens ha seduït des de la infància. Així, l'Hèctor Parra, referent de la composició pianística contemporània, ha proporcionat una sòlida arquitectura al projecte amb la seva plena implicació en la concepció i en la tasca compositiva.

Els autors volem remarcar el treball d'il·lustració de Gibet Ramon qui, amb els seus suggerents i delicats dibuixos, nodreix el viatge musical i poètic de *L'Univers a tocar*.

Agraïm l'entusiasta col·laboració, en l'enregistrament del disc que acompanya el llibre, d'un meravellós equip de pianistes: Yukiko Akagi, Alex Alguacil, Marta Bou i Lluïsa Espigolé. Estimats companys d'estudis amb qui hem tingut el goig i el plaer d'experimentar el que suposa interpretar tots junts, i en un mateix instrument, les peces d'aquest llibre.

Aquesta obra, que proposa unir creació artística amb innovació pedagògica, ha estat estrenada pels alumnes de les Aules de Conjunt de piano de les professores Marta Bou (Tarragona), Maria Figa i jo mateixa (Girona). *L'Univers a tocar* és un encàrrec del Conservatori de Música Isaac Albéniz de la Diputació de Girona, al qual agraïm l'interès i la voluntat d'acostar la música i els compositors actuals a l'alumnat de la seva institució. Un pas més per incentivar la creació de materials pedagògics que afavoreixin la presència de la música d'avantguarda als nostres conservatoris i escoles de música.

Tània Parra

Trobar respostes als grans reptes de l'ensenyament artístic d'avui demana reflexió, diàleg i obertura d'esperit. Sobre les bases sòlides dels nostres predecessors (compositors, intèrprets i pedagogs), estimular la curiositat i la creativitat és fonamental per mantenir l'ensenyament viu i en sintonia amb el nostre temps. L'aprenentatge d'un instrument ens permet anar més enllà del que és purament tècnic. És, en certa manera, una «escola per a la vida».

Fa uns anys, la visió de l'ensenyament del piano em va canviar profundament quan vam crear la classe d'improvisació i de creació al Conservatoire Henri Dutilleux de Maisons-Alfort, a la rodalia de París. Volíem oferir un espai de llibertat i d'experimentació per als joves pianistes, que els donés confiança per explorar les seves intuïcions musicals més profundes. Amb el temps, gràcies al treball realitzat a les sessions d'improvisació lliure, vam veure com els alumnes milloraven el seu rendiment instrumental, la qualitat de l'escolta i del moviment. L'actitud activa del grup va afavorir la motivació i el desenvolupament dels valors fonamentals de la pràctica musical, prenent com a punt de partida inspiracions diverses i transversals: arts plàstiques, poesia, arquitectura, teatre, dansa, etc. La classe va esdevenir un veritable laboratori musical, on els joves músics podien experimentar lliurement amb l'espectre sonor, el gest, l'estructura musical i l'expressió artística. En aquest sentit m'agradaria destacar la influència rebuda de la pianista francesa Martine Joste, gran pedagoga especialitzada en música contemporània.

Els autors de *L'Univers a tocar* desitgem que la nostra obra permeti aquest tipus d'aproximació creativa; ja que, a més de poder-se interpretar íntegrament en concert o com a peces independents, pot incentivar els pianistes a improvisar sobre els materials proposats o, fins i tot, a aportar-ne de nous. Potser n'hi haurà que faran la seva pròpia versió inspirant-se en els mateixos poemes de la Lola Casas!

L'exploració pianística que vam realitzar amb l'Hèctor Parra i que va servir com a base de la composició de la seva obra *Constel·lacions* (inspirada en l'obra homònima de Joan Miró), ha nodrit aquest projecte, amb la utilització d'objectes de la vida quotidiana a les cordes del piano: baldufes, raspalls, pintes, botzines i gomes de cambra d'aire de bicicleta, pilotes de goma i de ping-pong, cadenes, etc. El cicle *FREC I-II i III*, del mateix compositor en col·laboració amb el pianista i improvisador Agustí Fernández, n'és també una clara influència, amb tot el seu esclat de textures, gestos i colors.

En les notes pedagògiques (p. 97), i en el vídeo explicatiu, us mostrarem com podeu fer sonar els objectes que us proposem tot sent respectuosos amb l'instrument. Us aconsellem tenir-ne molta cura.

Com veieu, els autors de *L'Univers a tocar* compartim un esperit aventurer i agosarat. Us desitgem un viatge musical ben emocionant!

Imma Santacreu

L'Univers a tocar és un viatge musical i poètic a través de l'espai i el temps per a narrador i cinc pianistes en un únic piano. S'inicia amb la tendresa d'un nadó, en Pau, a qui cantem un ballmanetes; però aquest viatge ens portarà fins al Big bang, l'explosió que va originar l'Univers. D'aquesta manera, anirem del més íntim i profundament humà fins al remot origen del tot, ara fa aproximadament 13.800 milions d'anys.

Després d'acaronar musicalment el món de la primera infantesa i del somni (**peces 1, 2 i 3**), ens submergim en coves amb fascinants pintures paleolítiques (**peça 4**), en el món dominat pels increïbles dinosaures (**peça 5**), en el misteriós origen de la vida a la Terra (**peça 6**) i en la formació dels àtoms (**peça 7**), una mena de vals esbojarrat i fugisser acompanyat de lleugeres baldufes (electrons) girant i dansant sobre les massives cordes del piano. Així, inspirats per la varietat i la riquesa de la natura, explorem progressivament diferents configuracions acústiques, tímbriques i gestuals de l'instrument. Amb aquesta finalitat utilitzem objectes ben diversos per fer sonar les cordes, ja sigui directament o en combinació amb l'articulació del teclat.

Després de tota aquesta regressió, arribem a la gran explosió primigènica (**peça 8**). Però,

què podem imaginar trobar més enllà del Big bang? Nosaltres proposem, com a imatge en mirall espaciotemporal, un retorn al present. En aquest nou recorregut per l'Univers ens topem, 380.000 anys després del Big bang, amb els fotons de la radiació còsmica de fons (**peça 9**), i amb la posterior formació dels quàsars i de les galàxies primigènies (**peça 10**). En el nostre retorn al món de la infantesa i dels somnis (**peça 11, Poema de Nadal**) en Marc emprèn un recorregut per singulars estrelles de la nostra galàxia: l'estrella-cometa de Nadal, Arcturus, envellida companya del nostre Sol; la solitària Polaris; la monstruosa i gegantina Antares; i la supermassiva Rigel, de proper i incert final. Col·lapsant en un intrigant forat negre, Rigel ens obre un passadís cap a un indret extremadament allunyat del nostre propi univers o, fins i tot, qui sap, cap a un altre univers!

Així, després de travessar musicalment la singularitat del forat negre (**peça 12, Interestel·lar**) i d'arribar a un planeta blau-verd estranyament semblant al nostre, al ballmanetes «humà» inicial li respon un ballmanetes «extraterrestre», que clou el cicle. O potser el recomença...

Que tingueu un molt bon viatge!

Hèctor Parra

Nit estelada. Sentits a punt. Ment oberta.
Ciència
Música
Poesia

«L'Univers a tocar»!

I jo he tingut l'honor
de cosir amb fil de cometes i estrelles
el seu espai poètic.

Lola Casas

Al Marc i al Pau...
al Martí, el Maiol, l'Aina, el Kaito, la Katrine i l'Erik
i a tots els nois i noies que estimen l'univers.

1

BALLMANETES

Aquest és el nen.
 Aquest és la nena.
 Aquest vol mamar
 i aquest gatejar.
 I el més xic?
 Aquest plora que plora!

Aquest, el xicot.
 Aquest, la xicota.
 Aquest vol xutar
 i aquest vol marcar.
 I el més xic?
 Aquest duu la pilota!

Aquest és el noi.
 Aquest és la noia.
 Aquest vol ballar
 i aquest vol cantar.
 I el més xic?
 Aquest posa la música!

Aquest és el pare.
 Aquest és la mare.
 Aquest va a comprar
 i aquest fa el dinar.
 I el més xic?
 Aquest para la taula!

Aquest és l'avi.
 Aquest és l'àvia.
 Aquest va a segar
 i aquest va a llaurar.
 I el més xic?
 Aquest carrega l'aixada!

I aquest?
 Aquest, el besavi.
 I aquest?
 Aquest, la besàvia.

Tots ells van jugar.
 També van cantar,
 plorar, riure, estimar...

I el rebesavi?
 I la rebesàvia?
 Temps era temps...
 cada vegada més misteriós i llunyà.

Sampla

16

1. BALLMANETES

Hèctor Parra
(1976)

♩ = 60

A - quest és el nen. A - quest és la ne - na. A - quest vol ma-mar i a -
A - quest, el xi-cot. A - quest, la xi-co - ta. A - quest vol xu-tar i a -

-quest ga - te - jar.
-quest vol mar - car.

rall.

I el més xic?

I el més xic?

A - quest plo-ra que plo - ra!
A - quest duu la pi - lo - ta!

1.

A -

A -

Meno mosso

2.

A tempo

A - quest és el noi. A - quest és la no - ia. A -

-quest vol ba - llar i a - quest vol can - tar.

22

mf

rall.

1 2 3 4 3 2 1

1 2 3 1 2 3 1 3 2 1

Ped. Ped.

I el més xic?

A - quest po - sa la mú - si - ca!

Meno mosso

25

f

Meno mosso

f

Ped. Ped.

